

BÀI PHÁT BIỂU

Chia sẻ kinh nghiệm học và thi toán Apmops của Lê Trí Lâm trong buổi gặp mặt các thí sinh tham dự kỳ thi APMOPS 2015 ngày 29/03/2015 tại Hà Nội.

Kính thư quý vị!

Những ngày này, đất nước Singapore đang trang trọng tiễn đưa người cha già lập quốc, nguyên Thủ tướng Lý Quang Diệu.

Như tất cả chúng ta đều biết, Ngài Lý Quang Diệu không chỉ là người có công lớn đã đưa nước Singapore trở thành một đất nước phát triển như ngày hôm nay, mà còn là người xây dựng nên một đất nước Singapore, nơi người dân ai cũng người năng động, yêu lao động nhất trên thế giới.

Người dân Singapore không chỉ hiếu học, mà còn là một trong những sắc dân trung thực nhất, chuyên nghiệp và chia sẻ, là bạn bè thân thiết của nhân dân Việt Nam.

Trước khi đi vào bài phát biểu, cho phép tôi gửi lời chia buồn thành kính nhất tới Gia quyến Ngài Lý Quang Diệu, nhân dân Singapore, mà trực tiếp là Tập đoàn giáo dục Kinder World.

Kính thưa các Quý vị đại biểu và các Thầy Cô giáo,

Kính thưa các bậc Phụ huynh,

Và đặc biệt xin chào tất cả các thí sinh tham dự cuộc thi APMOPS 2015!

Tôi tên là **Lê Trí Lâm**, hiện là học sinh lớp 8B Trường THPT chuyên Hà Nội – Amsterdam. Là người đã tham gia cuộc thi APMOPS 2014, và tại Vòng thi chung kết (vòng 2), tổ chức tại Singapore, tôi đã đạt Huy chương vàng chung cuộc và xếp thứ 08 trong khu vực. Đây là *lần đầu tiên* Việt Nam xếp thứ 3 trong các nước có học sinh đạt *top 10* trong kỳ thi chung kết APMOPS.

Trước hết, tôi xin trân trọng gửi lời cảm ơn Tập đoàn giáo dục quốc tế KinderWorld đã tạo điều kiện cho các thí sinh Việt Nam được tham gia cuộc thi APMOPS trong hơn 5 năm qua.

Cám ơn KinderWorld đã tài trợ cho đoàn Việt Nam tham dự vòng chung kết APMOPS 2014 tại Singapore, trong đó có cả cá nhân tôi. Chúng tôi đã có một cuộc thi đầy lý thú, được giao lưu với rất nhiều bạn giỏi toán từ 13 nước khác nhau. Đặc biệt, chúng tôi đã được tham quan nhiều địa điểm hấp dẫn như Trung tâm khoa học Singapore, vườn thú Jurong, tìm hiểu đất nước con người Singapore cùng với các bạn bè quốc tế.

Cũng nhân dịp này, tôi xin chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo tại trung tâm Hexagon, tại trường Hà Nội - Amsterdam đã hết sức giúp đỡ và tạo điều kiện để tôi có sự chuẩn bị hợp lý, nhẹ nhàng và đạt thành tích cao trong kì thi.

Xin cảm ơn tất cả Quý vị đã cho tôi vinh dự có mặt tại đây, ngày hôm nay, để chia sẻ với các bạn!

...

Kính thưa các Quý vị đại biểu, các Thầy Cô giáo, và các bậc Phụ huynh, các thí sinh thân mến!

APMOPS là một trong những kỳ thi uy tín hàng đầu trên thế giới dành cho lứa tuổi dưới **13**. APMOPS tạo điều kiện cho những tài năng toán học có cơ hội giao lưu và tranh tài với bạn bè cùng lứa tuổi đến từ khắp các nước trong khu vực Châu Á - Thái Bình Dương như: Úc, Ấn Độ, Xing-ga-po, Trung Quốc, Hàn Quốc, Niu-di-lân, Hồng Kong, Indonexia, Malayxia, Việt Nam...

Nó hấp dẫn không chỉ ở những bài toán hay mà còn rất thú vị và mới lạ.

Nó hấp dẫn ở cả luật thi nghiêm khắc, công bằng, và đặc biệt được điều hành bởi học viện Hwa Chong, một trường trung học hàng đầu của Singapore.

Ngoài ra, kỳ thi Apmops còn hấp dẫn bởi tại mỗi nước tham dự đều thu hút đông đảo các bạn nhỏ đam mê, giỏi toán nhất tham gia, như các bạn dưới đây chẳng hạn.

Ở Việt Nam, dù mới được tổ chức từ năm 2009 đến nay, nhưng kỳ thi đã thu hút rất nhiều học sinh giỏi toán và tiếng Anh tham dự.

Chúng ta có thể điểm danh một số cựu thí sinh nổi tiếng như: anh Phạm Tuấn Huy (hiện anh đang học tại Stanford); anh Nguyễn Danh Tín (hiện đang học tại Princeton); anh Cao Hải Nam (đang học tại Singapore); bạn Nguyễn Nga Nhi (*hiện đang là bạn cùng khối với tôi*) ...

Và còn rất nhiều anh chị đã, đang và sẽ còn tiếp tục thành công nữa mà tôi không có điều kiện để kể tên hết được.

Tất nhiên, tôi không thấy có tên Giáo sư Ngô Bảo Châu trong danh sách giải thưởng.

Việc có mặt ngày hôm nay, tại hội trường này, chứng tỏ các bạn là những tài năng toán học. Các bạn đã có một lựa chọn bổ ích. Tôi chúc các bạn thành công!

...

Các bạn thí sinh thân mến!

Để các bạn có kết quả tốt trước và trong kỳ thi, với kinh nghiệm bản thân, tôi xin chia sẻ một số điểm sau:

1. Trong quá trình ôn, chuẩn bị thi.

Quá trình chuẩn bị đóng vai trò quyết định. Vì thời gian ôn thi năm nay không còn nhiều, tôi xin chia sẻ nhanh **04** điều dưới đây, hi vọng sẽ không chỉ hữu ích với các bạn hôm nay, với quá trình học sau này, mà còn học sinh các khóa sau.

a. Ôn những dạng toán nào?

Theo tôi, đề thi APMOPS có nhiều nét giống với các đề thi tuyển học sinh lớp 6 của trường AMS, môn toán, mặc dù khó hơn, thời gian dài hơn. Đề Apmops thường lồng ghép nhiều dạng trong một bài toán, đặc biệt là các bài toán chuyển động hay hơn hẳn những bài mà bạn có thể tìm trong tài liệu tiếng Việt.

Về tổng thể, các bài toán APMOPS đã góp phần làm cho tôi yêu toán học hơn.

Qua tham khảo, tôi thấy quyển sách ôn luyện thi *Maths Olympiad – Unleash the Maths Olympian in you* của tác giả *Terry Chew* là một cuốn viết rất hay.

Với khoảng 3-400 bài toán chia thành 24 chủ đề, ở mức dễ nhưng cơ bản, các bạn có thể giải nhanh trong 4-5 ngày.

Đây là cuốn sách hay, (tôi có mang đến đây hôm nay), xin giới thiệu với các bạn, quyển do tôi và bạn cùng lớp dịch. Hi vọng một ngày nào đó cuốn sách này sẽ được phát hành rộng rãi bằng tiếng Việt.

Nếu có thể, các bạn nên tham khảo trước khi thi để hệ thống lại các dạng toán phổ biến trong kỳ thi APMOPS.

b. Luyện giải các đề thi cũ nghiêm túc, nhuần nhuyễn. Làm thêm các bài thi mô phỏng thì càng tốt.

Ở Việt Nam, may mắn đã được các thầy, các cô sưu tầm và rộng rãi chia sẻ, phổ biến các bộ đề từ năm 2001 đến nay khá đầy đủ. Đây là nguồn tài liệu rất quý giá. Chỉ cần vào Google và gõ đề thi APMOPS 20XX là bạn sẽ thấy ngay.

Các bạn nên làm nhuần nhuyễn các đề, cố gắng giải chi tiết nếu có thời gian. Việc cố gắng giải quyết hết các bài toán vòng 1 trước khi tham gia kỳ thi chính thức, sẽ mang đến nhiều hiệu quả bất ngờ.

Các đợt thi thử APMOPS hàng năm đều có tại Hà Nội và Tp Hồ Chí Minh, các bạn nên tranh thủ tham gia để tích lũy thêm kinh nghiệm, nếu có điều kiện.

c. Tiếng Anh có phải là thách thức trong kỳ thi Apmops không?

Tiếng Anh là ngôn ngữ chính để thi APMOPS. Đầu năm lớp 6, tôi mới bắt đầu có kế hoạch học tập nghiêm túc và là một trong những học sinh học yếu tiếng Anh. Vậy tiếng Anh có thách thức không? Tất nhiên là có thách thức, nhưng thách thức này có thể vượt qua.

Để học tiếng Anh cho môn toán, tôi đã sử dụng quyển từ điển *Illustrated Maths Dictionary*. Quyển từ điển này có thể *download* bằng nhiều nguồn khác nhau từ trên mạng.

Ngoài ra, tôi tham khảo thêm trang web misskoh.info để giải các bài toán trong các kỳ thi cấp tiểu học ở Singapore, chủ yếu làm quen dạng toán và từ vựng và cũng là một thú vui.

Với vốn từ vựng khoảng 500 từ, thời gian khoảng 100 giờ ôn tập vừa học toán vừa học tiếng Anh, tôi tin là các bạn hoàn toàn có thể vượt qua được thách thức. Dùng các từ điển to dày là không cần thiết.

Các bạn cũng nên học khả năng suy luận từ ngữ, và có nhiều từ ngữ trong đề thi APMOPS các bạn cũng không nhất thiết phải hiểu.

Ngoài ra, các bạn có thể sử dụng tài liệu APMOPS WORDLIST của thầy Phạm Văn Thuận cũng là một cách rất ngắn để học những từ vựng tiếng Anh dùng cho kỳ thi này.

d. Tham gia các câu lạc bộ toán, nếu có điều kiện

Ở Hà Nội, Đà Nẵng và TP.HCM theo tôi biết, cuộc thi uy tín này đã thu hút sự chú ý tham gia nghiên cứu và giảng dạy của các thầy cô dạy toán giỏi.

Nếu có điều kiện tham gia các câu lạc bộ này để lĩnh hội các bài giảng, các tài liệu được các thầy cô phân loại, tổng hợp là một trong những cách học tập rất có ý nghĩa và giá trị. Tài liệu trên mạng nhiều nhưng không có hệ thống, và bạn khó biết được cái gì phù hợp.

Thêm nữa học nhóm tại câu lạc bộ sẽ giúp bạn gặp gỡ, thảo luận và chia sẻ kinh nghiệm học tập với nhiều bạn học sinh giỏi. Về nhà thì nên đào sâu suy nghĩ về các bài toán mà thầy giáo giao, phát triển thêm nội dung.

2. Kinh nghiệm trong kỳ thi Apmops vòng 1

Dù chuẩn bị ôn tập tốt là khâu quyết định, nhưng thái độ thi và chiến lược làm bài hợp lý hết sức quan trọng, ảnh hưởng đến thành tích của mỗi thí sinh. Với tư cách là **người có đến 2 lần thất bại** ... vòng 1 ... tôi nghĩ thế - tôi xin lưu ý với các bạn thí sinh **05** điểm dưới đây:

a. Nên đặt mục tiêu làm đúng bao nhiêu câu để có chiến lược hiệu quả?

Như các bạn đều biết, bài thi vòng 1 Apmops có 30 câu trắc nghiệm, tổng số điểm là 150, tổng thời gian làm bài là 120 phút, và phân bố như sau:

Nhóm câu 4 điểm: Từ câu 01-10, mỗi câu làm đúng được 4 điểm. Đây là những câu được xem là dễ, thậm chí chỉ là những câu kiểm tra kỹ năng tính nhẩm. Theo quan điểm cá nhân, các bạn muốn giành giải vàng trở lên không được phép sai sót quá 1-2 câu ở nhóm này.

Nhóm câu 5 điểm: Từ 11-20, mỗi câu làm đúng được 5 điểm. Để làm đúng và phần đầu đạt mức giải vàng các bạn nên được phép sai tối đa 2-4 câu.

Nhóm câu 6 điểm: Từ câu 21-30, mỗi câu làm đúng được 6 điểm. Đây là những câu khó, lạ, đòi hỏi sự thông minh. Tất nhiên, vẫn có những 5 điểm khó hơn câu 6 điểm. Với nhóm câu hỏi này, nên cơ cấu chỉ được phép sai tối đa 3-6 câu.

Năm đầu tiên, với vốn tiếng Anh ít ỏi, lại chưa có dịp làm quen nhiều với toán, khi làm bài, tôi chỉ gặp 1 bài khó, 1 bài không hiểu hết nghĩa tiếng Anh (nên cũng xem là khó do tiếng Anh). Tuy nhiên, khi thi xong về kiểm tra lại, tôi phát hiện tôi sai đến 10 câu, trong đó 3 câu trong nhóm câu 4 điểm; 3 câu trong nhóm câu 5 điểm; và 4 câu trong nhóm 6 điểm.

Dù được đứng thứ 14 toàn quốc và đạt huy chương vàng nhưng tôi nghĩ tôi đã sai khoảng 5-6 câu **sai không đáng có**. Điều đáng tiếc là sau khi làm xong, tôi đã kiểm tra lại qua loa và dành quá nhiều sự tập trung vào 2 câu hỏi khó.

Năm thứ 2 (tức năm 2014, tôi may mắn hơn khi được tham dự 2 lần), dù số câu sai ít hơn, nhưng tôi vẫn sai đến 7-8 câu.

Số câu đúng, số điểm ngưỡng để đạt chứng nhận Bạch kim **có thể khác nhau giữa các năm thi**, nhưng qua 2 năm tôi tham gia, theo nhìn nhận của tôi chỉ tối đa được phép sai đến **5-9/30** câu, nếu bạn muốn vượt qua vòng 1. Đây là điểm hết sức quan trọng để các bạn xác định chiến lược thi sao cho hiệu quả.

b. Quản lý thời gian khôn ngoan

Đề thi có 30 câu hỏi trắc nghiệm tiếng Anh trong 120 phút, và đó không phải là một thời gian dài. Việc đọc lướt để phân loại bài dễ-khó để làm trước không hề dễ, thậm chí rất mất thời gian, do đó, các bạn nên áp dụng chiến lược sau:

- Làm theo trình tự từ đầu đến cuối (Vì xu hướng chung của đề là từ dễ đến khó)
- Không nên mất thời gian quá nhiều vào một vài bài khó, không dành quá thời gian ≥ 10 phút (nếu gặp một bài không tìm ra lời giải).
- Trước khi hết thời gian thi 5-10 phút, nên dành thời gian kiểm tra các bài còn nghi ngờ chưa chắc chắn phương án. Vì theo phân tích trên, tôi đã mất điểm ở những câu không được phép mất nhiều lần hơn những câu không giải được.

c. Duy trì sự tập trung trong kỳ thi.

Bạn Nga Nhi, một trong những học sinh nổi tiếng và có thành tích cao trong kỳ Apmops đã có bài chia sẻ kinh nghiệm về nội dung này rất là hay. Các bạn nên tìm hiểu và nghiên cứu thêm, sẽ giúp ích rất nhiều đấy.

Tất nhiên, duy trì sự tập trung đòi hỏi phải có một số đức tính và kỹ năng nhất định. Những kỹ năng này cần có thời gian rèn luyện. Trước kỳ thi năm ngoái, tôi cũng đã đọc kỹ, nhưng rốt cuộc vẫn chỉ áp dụng được một phần vì không còn thời gian để rèn luyện kỹ năng này nữa.

d. Dự đoán kết quả

APMOPS là một kỳ thi với rất nhiều bài toán khó, có tính khái quát cao (tức là đúng cả trong trường hợp đặc biệt). Đối với đại đa số các thí sinh, sẽ có nhiều bài khó quá sức. Do đó đối với một số bài toán quá khó, ta nên suy luận và đoán vì các bài toán chỉ yêu cầu ghi đáp số mà không cần chứng minh.

Kỹ năng này nhiều lúc rất hiệu quả.

Xin bật mí với các bạn, qua mỗi năm thi, tôi đạt được ít nhất 1-2 câu nhờ đoán suy luận cơ đấy.

Do đó để có kết quả tốt nhất, ta nên trang bị thêm kỹ năng đoán kết quả, bằng cách đặc biệt hoá bài toán; thực hiện xoay hình

Ví dụ với các bài toán hình: thường chủ yếu là tính góc, tính độ dài, diện tích ..., ta nên quy về một dạng đặc biệt, nếu có thể (ví dụ áp dụng với tam giác nói chung thì ta có thể sử dụng trường hợp đặc biệt là tam giác đều, vuông để tính toán và sau đó là dự đoán)...

e. Hãy thư giãn

Với bản thân tôi thì học và tham gia APMOPS đem lại rất nhiều niềm say mê và hứng khởi trong học tập. Với hàng ngàn người dự thi và nhiều bạn HSG, bản thân kỳ thi này có sức ép nhất định. APMOPS là một sân chơi trí tuệ uy tín, và giống với rất nhiều kỳ thi trên thế giới: ai cùng lứa tuổi hợp lệ cũng được dự thi.

Có rất nhiều bạn rất giỏi toán, nhưng suy nghĩ phải đạt thành tích cao thường chịu áp lực tâm lý trước và trong ngày thi, dẫn đến kết quả không được như mong muốn.

Vì vậy, các bạn đừng nên áp lực quá. Hơn nữa, nếu áp lực quá trong lúc làm bài, hãy dành 1 phút để thư giãn, để lấy lại bình tĩnh, rồi làm tiếp.

Nói vậy thôi, chứ nhìn xuống hội trường, tôi thấy bạn nào cũng hùng hực khí thế để nhận huy chương. Các bạn thật tự tin và xứng đáng đại diện cho tất cả các bạn yêu toán của Việt Nam tham gia kỳ thi uy tín này.

Và cuối cùng, thay cho lời kết, tôi chúc các bạn thi thật tốt, đạt thành tích cao, để xứng tầm với vị thế nền toán học của Việt Nam trên trường quốc tế mà các bậc ông cha ta đã rất hãnh tiến, vẻ vang gây dựng nên ngày hôm nay.

Cám ơn Quý vị đã chú ý lắng nghe! Xin kính chào và chúc sức khỏe!